

Tarih Okulu
Sonbahar 2009
Sayı V, 211-212.

Erik Hornung, **Ezoterik Mısır**, 298 sayfa, Çeviren: İ. Yunus Soner, Kırmızıkedici Yayınları, İstanbul 2009, 1. Baskı, ISBN 978-9944-756-11-2

Gökhan KAĞNICI*

Mısırbilimi alanındaki çalışmalarıyla bu alanda araştırmalar yapan akademik çevrelerin gönlünü fetheden dünyaca ünlü profesör Erik Hornung'un orijinal adı *Das Esoterische Agypten* olan ve Türkçe'ye *Ezoterik Mısır* olarak İ.Yunus Soner tarafından kazandırılan eser, bu sefer Eski Mısır'ın ezoterik tasvirini gözler önüne sermektedir. Eski Mısır ezoterizmi ile ilgili akademik ve bilimsel anlamda çalışmaların henüz daha emekleme aşamasında olduğu ve Mısırbilim ile Mısır gizemi arasındaki keskin, ancak bir o kadar da birbirlerine muhtaç, ayrımın henüz daha fazla çalışma yapılmadığı için netleştirilemediği göz önünde bulundurulursa bu eserin önemi ve gerekliliği kendiliğinden anlaşılmaktadır. Zaten daha kitabın giriş bölümünde Hornung, egiptosofî (yazarın Eski Mısır'a dair gizli bilimler için kullandığı kendine özgü tanımlaması) ile Mısırbiliminin birbirlerine yakınlaşmaktan çok çekindiğini, birbirlerini görmezlikten geldiğini ve önemsemediğini belirterek bunun büyük bir yanlış olduğunu, ancak diğer taraftan da, iki alanın birbirine karıştırılmaması gerektiğini, bunların kendi başına ayrı uzmanlık alanları olduğunu ısrarla vurgulamaktadır.

Bir bilim insanı olan Hornung bu kitapla *Ezoterizm* alanına “nüfuz etmeye” çalışarak, tam olarak yapmak istediği şeyin, Mısırbilim alanında her geçen gün giderek artan derecede ilgi toplayan daha geniş bir Mısır algılamasının kapılarını açmak olduğunu belirtmektedir. “Mısır biçim, motif ve konularının, el sanatı, edebiyat ve müzik tarafından devralınması ya da Mısır'ın reklam dünyasınca değerlendirilmesi, elbette bu algılamamanın bir parçasıdır”. Yazar bilimsel bir çemberden çıkarıp ayrı bir çember içine koyduğu Egiptosofî düşüncesi üzerinde durmak istediğini belirtmiştir. “Bütün gizli bilginin kaynağı

---

* Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eskiçağ Tarihi Anabilim Dalı Doktora.

sayılan, hayali bir Mısır'ı tartışmak” istemiş ve “tarihsel gerçeklikle sadece dolaylı ve üstünkörü bağlı olan Mısır, zamanlar üstü bir imge olarak Mısır” üzerinde durmuştur.

Kronolojik bir düzen içinde konuyu ele almayı tercih eden Hornung, Eski Mısır bilgeliği teması çerçevesinde konuyu Eski Mısır'dan Klasik dönem, Ortaçağ Avrupası ve günümüze kadar getirmektedir. Gizli ve/veya gizemli bilimler, Hermetizm, Gnostisizm, Simya, Gülhaç Reformasyonu, Masonik düşünce, Teozofi ve Antropozofi, Egiptosofi ve Afrika Merkezilik bağlamında Eski Mısır'ın bilgeliği ve bu bilgeliğin tarihsel yansımaları üzerinde durarak; sanat, edebiyat, dil, bilim, tarih, coğrafya gibi alanlar ile tarihsel bir gerçeklik ilişkisi inşa etmektedir. Bu noktadan hareketle kitapta kimi zaman Antikçağ yazarlarının Eski Mısır'a dair kayıtlarından ve Hermetizm düşüncesinin Eski bir Mısır tanrısı ile olan eşlemeden, kimi zaman da Goethe ve Romantizm'in hiyerogliflerle olan ilişkisinden ve piramit, sfenks ve mumyaların sanatsal görselliğinden dem vurulmuştur. Eski Mısır bilgeliğini çok değişik alanlardaki yansımalarda gizemli bilgiler ışığında değerlendiren yazar “bir umut kaynağı ve alternatif olarak Mısır” başlığı altında genel bir tablo çizerek “diğer ülkelerin hepsinden fazla sayıda mucizevî şeyler ve şaşırtıcı eserler barındıran” bu gizemli ülkenin sahip olduklarını başarılı bir şekilde betimlemeye çalışmıştır.

Giriş-Sonuç bölümleri de dahil toplam 20 bölümden oluşan kitapta Hanedanlar Tablosu, Terimler Sözlüğü, Kaynakça, Kişi Dizini, Kavram ve Yer Dizini başlıkları da yer almaktadır. Bölümler arasında “Öteki Mısır'ın Eski Mısır'daki Kökenleri”, “Goethe ve Romantizm: Hiyeroglif Düşünmek”, “Teozofi ve Antropozofi”, “Moda olan Mısır: Modern Egiptosofi ve Afrikamerkezilik” ile “Sonuç: Bir Umut Kaynağı ve Alternatif Olarak Mısır” başlıkları oldukça dikkat çekici bilgiler barındırmasıyla, Eski Mısır ile ilgili çalışmaların farklı disiplinlerdeki yansıma ve gelişmelerini tarihsel bir dizi ve bağlamda görmek mümkün olmaktadır.

Sonuç olarak kısaca genel bir bilgi vermeye çalıştığımız *Ezoterik Mısır*, Eski Mısır'a dair bilimsel çalışmalarının verileriyle karışık bir halde bulunan gizli bilimlerin tetiklediği hurafeleri birbirinden ayırmaya çalışmış ve okuyucusuna “tarot kağıtlarından Afrika merkezci teorilere, Rönesans'tan ezoterik örgütlere kadar geniş bir yelpazede zevkli ve heyecanlı bir okuma serüveni sunmuştur”.